

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 142. Quandonam universaliter cesset lex vel ejus obligatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

communiter omnes macerentur, quæ præsumptio
semper est vera.

Obj. 2. Si lex obliget totum hunc Episcopatum, & finis legis cesset in hac urbe, etiam cessat in
in hac urbe obligatio legis, ergo etiam, si lex obliget
omnes subditos, & finis ejus cesset in hoc subdito, in
hoc cessat obligatio legis, ita *Arr. R.* Dato Ante. N.
Conseq., disparitas est, quod hæc urbs faciat per-
fectam communitatem, adeoque lex talis sit vir-
tualiter multiplex, unde si respectu hujus commu-
nitatis cesset finis, cessat adæquatus finis hujus legis,
prout erat lex hujus communitatis: simile non est de
singulis privatis, nam respectu privatorum nulla
datur lex.

Obj. 3. Si lex Superioris prohibeat Religiosis,
ne aspiciant per fenestram, ut sic consulatur castitati,
qui noctu in tenebris aspicit, non peccat contra le-
gem, quia in hoc casu particulari cessat finis legis,
ergo idem est in similibus casibus de omni alia lege,
ita *Arr. R.* Lex illa nunquam prohibuit aspiceret
in illis circumstantiis, quia sic esset irrationabilis &
de re inutili: itaque tantum prohibuit, ubi ratione
aspectus erat secundum se periculum, quamvis fortè
per accidens ratione hujus vel illius subjecti non
esset periculum.

*Q. 142. Quando nam universaliter cesset lex
vel ejus obligatio. R.*

§. I. Imprimis cessat, si abrogetur, potest autem ab-
rogari, vel ab illo, qui tulit, vel ab ejus Successore, vel
ab utriusque Superiore, non autem ab inferiore: ab-
rogatur autem lex etiam tacitè, si Princeps videns non
observari, etiam per paucos annos, non urgeat ejus
observationem, cum facile possit, uti notat cum aliis
multis *Lugo de Just. d. 6. n. 92.* Quod si abroget expressè
per voluntatem vel legem contrariam, tantò certius
inno-

871

872

873

innotescit finis obligationis. Quòd si fuerit abrogata, desinit illius obligatio apud omnes, etiamsi abrogatio non fuerit promulgata, dummodo voluntas abrogatoria fuerit exterius manifestata, ita *Less.* in *Auct. V. Matrimonium, C. 7. Illf. t. I. d. 2. n. 60.* Per hoc autem distinguitur abrogatio à derogatione, quòd lex per abrogationem cesset ex toto, per derogationem tantum ex parte, uti fit per dispensationem, præsumptionem licentiæ, interpretationem, epikiam, de quibus antè dictum est. Quòd si lex abrogetur per Constitutionem legis contrariæ, si lex abrogata contineatur in Corpore Juris, non est opus hujus fieri mentionem, quia supponitur ejus scientia in Superiore; si autem non contineatur, debet illius fieri expressa mentio, uti habetur *Cap. I. de Constitutionibus in 6.*

874 §. II. Etiam cessat, si fiat præscriptio aut consuetudo contraria invalescat: putant autem *Azor, Less. Sa, Castrop.* apud *Lugo n. 91.*, sufficere 10. annos ad abrogandam legem etiam Canonicam, quia 10. anni in jure sunt longum tempus: sed universaliter dicendum, sufficere illud tempus, quod judicio prudentum satis sit, ut de vigente consuetudine contraria sufficienter instrui potuerit legislator, eamque cognitam tandiu vigere permiserit, ut meritò censeatur adesse ejus consensus saltem tacitus, ex quo nolit, ut lex sua imposterum subditos obstringat.

875 §. III. Etiam cessat, si cesset tota causa finalis legis, uti dictum est in q. præced.

876 §. IV. Non est idem de præcepto, quod de lege, nam præceptum particulari personæ injunctum communiter cessat morte mandantis, hinc *l. 26. ff. mandati*, dicitur, *mandatum solvitur morte*: Ratio est, quia non fertur toti Reipublicæ, nec nomine illius, sed nomine mandantis, & ob curam debitam

singu-

singulari personæ, mandans autem emoritur, adeoque cessat ejus voluntas & cura respectu singularis personæ: è contrà lex fertur toti Reipublicæ & nomine sive auctoritate illius, quæ non emoritur, sed voluit suam & sui curam esse perpetuam. Dixi, communiter, quia mandans potest per potestatem legislativam aliter disponere, sicut enim mandare potest, ut aliquid post mortem suam executioni detur; item potest concedere alteri jurisdictionem, quæ, si causa fuerit inchoata, non desinit morte mandantis; item præcepta, quæ sunt in Bulla cænæ, non expirant per mortem Papæ, sed durant usque ad promulgationem novæ Bullæ; similiter in Societate JESU præcepta, quæ ponunt Generales, sunt perpetua ex speciali dispositione Constitutionum, uti dictum est n. 566. Videri potest Bonac. de restit. d. I. q. 2. p. 6. à n. 24. & Pirb. l. I. t. 29. f. 7.

Q. 143. An desinat obligari, qui probabiliter **877**
judicat se non obligari lege. R. Excusatur ab obligatione, si occasio sit subita & urgens periculum, ita ut non detur tempus consulendi Superiorem, ita S. Th. Caj. Sot. Suar. de leg. l. 6. c. 8. à n. 3. Teril. in Reg. q. 59. aff. 6. Quod si ad Superiorem recurri possit, Suar. n. 9. dicit esse sententiam communem usu omnium piorum & prudentum receptam, quod recurri debeat, si non sit in mora periculum. Similiter si judicari non posset probabiliter, sed merè dubium esset, an casus comprehendatur sub lege, recurrendum est ad Superiorem, si fieri possit; si autem fieri non possit, servanda est lex, uti docent S. Th. Caj. Contr. Med.; & in casu patiente moram est per se evidens, inquit Suar. n. 10., quod plerique etiam dicunt, licet sit casus subitus, quia tum possidet lex, nec potest prudenter deponi dubium, nisi fortè esset conflictus alterius legis etiam sub peccato obligantis, cujus transgres-